

ข้อเสนอเชิงนโยบาย การป้องกัน เด็กและเยาวชนจากการพนัน ฟุตบอล

10/10/2013

เอกสารประกอบการประชุมห้องย่อย 2
สื่อกีฬาสร้างสรรค์กับการป้องกันพนันฟุตบอล

เวทีนโยบายสาธารณะเพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนัน 2556

”ความท้าทายในการจัดการสำหรับบริบทของสังคมไทย“

ข้อเสนอเชิงนโยบาย การป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอล

นิยาม

เด็กและเยาวชน

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ ให้ความหมายของ “เด็ก” ไว้ตรงกันว่าหมายถึง **ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี**¹ ในส่วน “เยาวชน” นั้น ความหมายอันเป็นสากลซึ่งกำหนดโดยสหประชาชาติ คือ **ผู้มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๕ ปี** ขณะที่ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ความหมายของเยาวชนคือ บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ถึงยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

ด้านจำนวนประชากรเด็กและเยาวชน รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชนประจำปี ๒๕๕๔² ระบุว่า จำนวนประชากรเด็กและเยาวชนไทยประมาณ ๒๒,๕๒๒,๕๑๒ คน หรือร้อยละ ๓๕.๑๕ ของประชากรทั้งประเทศ แบ่งเป็นเพศชาย ๑๑,๕๒๓,๕๓๑ คน และเป็นเพศหญิง ๑๐,๙๙๘,๙๘๑ คน โดยเพศหญิงมีน้อยกว่าเพศชาย ๕๒๔,๕๕๐ คน จังหวัดที่มีประชากรเด็กและเยาวชนมากที่สุดคือ กรุงเทพมหานคร (๑,๘๑๓,๕๗๔ คน) ส่วนจังหวัดที่มีประชากรเด็กและเยาวชนน้อยที่สุดคือจังหวัดสมุทรสงคราม (๕๙,๕๑๗ คน) ขณะที่ข้อมูลคาดประมาณด้านประชากรระบุว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จะมีประชากรอายุ ๑๕-๒๕ ปีเพิ่มเป็น ๑๐.๗ ล้านคน และเป็นกลุ่มที่มีผลกระทบต่อสังคมโดยตรงมากที่สุด เพราะเป็นพลังของคนรุ่นใหม่ในวัยก้าวสู่การทำงาน วัยที่เป็นกำลังหลักของสังคม ในขณะที่ประชากรอายุ ๖-๑๔ ปีซึ่งปัจจุบันมีจำนวนเกือบ ๙ ล้านคน เป็นวัยที่ต้องมีกระบวนการพัฒนาอย่างเต็มรูปแบบทั้งการศึกษา การพัฒนาตนเอง การจัดกิจกรรมแวดล้อมให้สอดคล้องกับพัฒนาการทุกด้าน

การพนัน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒³ ให้ความหมายของการพนันว่า หมายถึง การเล่นเอาเงินหรือสิ่งอื่นใดโดยอาศัยความฉลาด ความชำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไหวพริบ และมีมือ รวมทั้งโชคด้วย **ขณะที่ความหมายตามกฎหมายนั้น** เนื่องจากพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ไม่ได้กำหนดนิยามความหมายของคำว่า “พนัน” ไว้โดยเฉพาะ แต่กำหนดการเล่นที่จัดเป็นการพนันไว้ในบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติ

¹ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๔ และ พ.ร.บ.ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๔

² รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี ๒๕๕๔ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

³ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, หน้า ๗๕๖

นอกจากนี้ ยังมีคำนิยามซึ่งเป็นที่ยอมรับในแวดวงการศึกษาด้านการพนันในปัจจุบัน ว่า หมายถึง **“อะไรก็ตามที่มีลักษณะเป็นธุรกรรมทางการเงิน (financial transaction) ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ที่ไม่แน่นอน”**⁴ สอนการพนันที่เล่นกันเป็นการส่วนตัว มีเงินหมุนเวียนไปมา แต่ไม่มีกำไรเกิดขึ้น และไม่มีจุดมุ่งหมายเพื่อหารายได้ ไม่ถือว่าเป็นการพนัน ขณะที่การเล่นพนันที่จัดขึ้นโดยองค์กรการพนัน เช่น กาลิโนซึ่งจัดบริการหรือเกมการเล่นในหลายรูปแบบเพื่อดึงดูดให้คนเข้ามาเล่นการพนัน ถือเป็นการพนัน⁵

ในภาษาอังกฤษนั้น มีคำที่ใช้เรียก “การพนัน” โดยรวมอยู่ ๒ คำคือ **“gambling”**⁶ ซึ่งมีความหมายถึงเป็นการทายผลแพ้ชนะ หรือการวางเดิมพันในผลเกม การแข่งขัน หรือเหตุการณ์ อีกคำหนึ่งคือ **“gaming”**⁷ หมายถึงกิจกรรมที่กฎหมายรับรองให้ถูกกฎหมาย หรือได้รับการยกเว้นความผิดตามกฎหมายอาญา

สำหรับการกำหนดคำนิยามที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย⁸ จากการทบทวนนิยามการพนันในกฎหมายของนานาประเทศ พบนิยามของ “การพนัน” ตามกฎหมายจารีตประเพณี คือ **“การลงเงิน/วางเดิมพันเพื่อโอกาสที่จะชนะและได้รับเงินรางวัล”** ดังนั้นองค์ประกอบของการพนันจึงมี ๓ ส่วนคือ ๑. มีการวางเงินเดิมพัน ๒. มีเรื่องของโอกาสเข้ามาเกี่ยวข้อง และ ๓. มีรางวัล ดังนั้นหากมีการวางเดิมพัน การเสี่ยงโชค และรางวัล ถือเป็นการพนันทั้งสิ้น เช่น การส่งเอสเอ็มเอสชิงโชคที่มีราคาสูงกว่าปกติเพื่อให้ได้มาซึ่งรางวัล ถือเป็นการพนัน หรือการพนันออนไลน์ที่เข้าข่ายการวางเดิมพันชัดเจน เพราะต้องโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารหรือวิธีการอื่น ๆ

สถานการณ์การพนันฟุตบอลในประเทศไทย

เด็กและเยาวชนไทยในวังวนพนันฟุตบอล

“กลุ่มวัยรุ่นจำนวนมากที่ชมการแข่งขันฟุตบอลมักพ่วงท้ายด้วยการเล่นพนันบอล”

ปัจจุบันมีเด็กและเยาวชนไทยเข้าสู่วงการพนันฟุตบอลมากขึ้น งานวิจัยเชิงสำรวจของหลายสถาบันระบุตรงกันว่า นับจากมหกรรมฟุตบอลโลกตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ เป็นต้นมา กลุ่มเด็กและเยาวชนเข้าสู่วงการพนันฟุตบอลมากยิ่งขึ้น อาทิ ผลการสำรวจพฤติกรรมกรรมการพนันบอลของเด็กและเยาวชนปี ๒๕๔๙ โดยสถาบันรามจิตติ พบข้อมูล

⁴ สังคิต พิริยะรังสรรค์ และคณะ, เศรษฐกิจการพนัน ทางเลือกเชิงนโยบาย, หน้า ๒.

⁵ สังคิต พิริยะรังสรรค์ และคณะ, เศรษฐกิจการพนัน ทางเลือกเชิงนโยบาย, หน้า ๒.

⁶ Glimne, Dan. (2009). Gambling. In Encyclopedia Britannica Online. Available: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/224836/gambling>

⁷ Chuck Humphrey. Gambling law US [Online]. Available: <http://www.gambling-law-us.com/>

⁸ รณวิทย์ สิมะเสถียร. (๒๕๕๖) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการกำหนดคำนิยามการพนันและการเสี่ยงโชค.

ที่น่ากังวลว่า เด็กประถมศึกษาว่าสามแสนคนติดการพนัน ส่วนเด็กมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ประมาณ ๑.๑ ล้านคนติดการพนันฟุตบอล และเป็นการเล่นชนิดขาประจำ การสำรวจพบอีกว่าในการแข่งขันฟุตบอลแต่ละนัดเด็กแทงพนันครั้งละ ๑๐๐ บาทไปจนถึง ๑,๐๐๐ บาท หรือเฉลี่ยคนละ ๑๐๐-๒๐๐ บาทต่อการแทงฟุตบอล ๑ นัด ทำให้มีเงินสะพัดอย่างต่ำนัดละ ๒๐๐-๓๐๐ ล้านบาท ตอกย้ำความรุนแรงของปัญหาจากรายงานผลการเปรียบเทียบการเล่นพนันฟุตบอลของเด็กและเยาวชนทั่วประเทศปี ๒๕๔๙ กับปี ๒๕๕๐ โดยสถาบันรามจิตติที่พบว่า เด็กทุกระดับเล่นพนันบอลเพิ่มมากขึ้น เฉลี่ยปี ๒๕๕๐ มีเด็กไทยเล่นพนันฟุตบอล ๑๓.๘๔% จำแนกเป็นชาย ๒๑.๗๘% หญิง ๕.๘๒ % ผลการศึกษานี้พบว่า ภาคที่มีเยาวชนเล่นพนันบอลมากที่สุดอันดับ ๑ คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อันดับสองภาคเหนือตอนล่าง อันดับสามกรุงเทพฯ และปริมณฑล อันดับสี่ภาคกลาง และอันดับห้าภาคตะวันออก

ในส่วนของภาคประชาสังคมนั้น จากข้อมูลของเครือข่ายรณรงค์หยุดการพนัน มูลนิธิเครือข่ายครอบครัวพบว่า มีเด็กและเยาวชนในกรุงเทพฯ ที่เคยมีประสบการณ์ในการเล่นการพนันสูงถึงร้อยละ ๖๔ โดยการพนันที่นิยมมากที่สุดคือ การพนันฟุตบอล รองลงมา คือ เกมออนไลน์ โดยแหล่งพนันบอลที่เด็กและเยาวชนนิยมเล่นพนันบอลด้วยมากที่สุด คือเพื่อนร้อยละ ๓๙.๘๔ รองลงมาคือ โต๊ะพนันบอล ร้อยละ ๑๘.๗๐ และเล่นพนันบอลออนไลน์ ร้อยละ ๕.๒๙

แม้งานวิจัยหลายชิ้นสะท้อนตรงกันว่า เด็กและเยาวชนมีประสบการณ์เล่นการพนันตั้งแต่ระดับประถมศึกษา แต่การที่เด็กและเยาวชนเปิดรับการพนันเข้ามาในชีวิตส่งผลกระทบต่ออย่างใหญ่หลวง ผลการวิจัยล่าสุดในปี ๒๕๕๖ หัวข้อ “ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติ และพฤติกรรมการเล่นการพนันของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ”^๙ ยืนยันว่ายิ่งเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการพนันจากสื่อประเภทต่างๆ ทั้งสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล และสื่อใหม่มากเท่าใด ยิ่งมีทัศนคติเชิงบวกและจะเล่นการพนันมากขึ้นเท่านั้น เข้าข่าย “ยิ่งรู้ ยิ่งอยากเล่น” งานวิจัยนี้ยังพบว่า เว็บไซต์และเฟซบุ๊กกลายเป็นสื่อใหม่ที่นักศึกษาใช้เพื่อหาข้อมูลเล่นการพนันมากขึ้น ทั้งนี้ปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนไม่คิดว่าการเล่นการพนันเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยนักศึกษากว่าร้อยละ ๗๐ ระบุว่า ไม่เคยถูกพ่อแม่ลงโทษหรือตักเตือนเมื่อเล่นพนันหรือเสี่ยงโชค^{๑๐}

^๙ บุปผา ลาภะวัฒนาพันธ์. (๒๕๕๖). ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับทัศนคติ และพฤติกรรมการเล่นการพนันของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ. คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

^{๑๐} เครือข่ายเยาวชน ๔ ภาค. (๒๕๕๖). การสำรวจสถานการณ์การพนันของเยาวชน ๒๕๕๖.

ปัจจัยส่งเสริมการพนันฟุตบอลในสังคมไทย

๑. เล่นทุกลีก เล่นทุกวัน ง่ายแค่มือถือคลิก

การพนันฟุตบอลเริ่มแพร่หลายในประเทศไทยอย่างมากในช่วงการแข่งขันฟุตบอลโลกครั้งที่ ๑๕ (๒๕๓๗) ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเจ้าภาพ เป็นยุคที่เริ่มมีการใช้เทคโนโลยีสื่อสารสารสนเทศมาใช้ในธุรกิจการพนันฟุตบอล ผู้เล่นพนันฟุตบอลมีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย เริ่มเล่นพนันฟุตบอลเพราะชื่นชอบกีฬาประเภทนี้ และพบว่า การเล่นพนันฟุตบอลเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการแสดงออกถึงการติดตามฟุตบอลแบบให้ความรู้สึกใกล้ชิดกับกีฬานี้มากขึ้น และเมื่อได้เล่นพนันฟุตบอลแล้ว ผู้เล่นรู้สึกพึงพอใจกับการเสี่ยงโชคในการเล่นพนัน อันเป็นอารมณ์ตื่นเต้นที่ได้มากกว่าการชมฟุตบอลโดยไม่มีการเล่นเลย ที่น่าสนใจคือ ผู้เล่นส่วนใหญ่ไม่สนใจจับสลากติดการเล่นพนันของตนเองหรือคิดว่าตัวเองเสียพนันบอล หรือไม่สนใจว่าได้หรือเสียพนัน และเมื่อได้เงินจากการพนันส่วนใหญ่นำไปใช้เพื่อการบริโภคสินค้าและบริการที่ฟุ่มเฟือย

การเล่นพนันฟุตบอลในสังคมไทย เกิดขึ้นจากสาเหตุสำคัญ ได้แก่ ๑) สังคมไทยเป็นสังคมที่ชอบการเสี่ยงโชค ตั้งแต่การพนันในระดับหมู่บ้าน การพนันที่จัดให้มีโดยหน่วยงานของรัฐบาล หรือการจัดการเสี่ยงโชคแฝงของบริษัทเอกชนก็มักได้รับความนิยมอย่างมาก ๒) วัฒนธรรมการชมฟุตบอลที่เข้ามาในสังคมไทย ทำให้เกิดกลุ่มคนที่ติดตามการแข่งขันฟุตบอลจำนวนมาก โดยเฉพาะฟุตบอลต่างประเทศ และอุตสาหกรรมการค้าที่เกี่ยวข้อง (การขายลิขสิทธิ์การถ่ายทอดสด การจัดทัวร์ไปดูฟุตบอล การเปิดรายขายสินค้า) ๓) กีฬาฟุตบอลเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมสูงสุดในยุคหลัง ๒๕๐๐ ทั้งด้วยสาเหตุจากความชื่นชอบในตัวนักกีฬา กระแสจากต่างประเทศหรือความรุ่งเรืองของวงการฟุตบอลไทยในสมัยหนึ่งส่งผลให้คนไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนชื่นชอบการดูฟุตบอลอย่างมาก เห็นได้จากความชื่นชมในตัวนักกีฬาฟุตบอลเมื่อเปรียบเทียบกับนักกีฬาประเภทกีฬาอื่นๆ หรือการนำทีมฟุตบอลจากต่างประเทศเข้ามาแข่งขันก็ตาม เมื่อกลุ่มธุรกิจการพนันผิดกฎหมายเข้ามาใช้กระแสความชื่นชอบการชมกีฬาฟุตบอล ส่งผลให้การพนันฟุตบอลกลายเป็นปัญหาคุกคามสังคมไทยที่มีแนวโน้มขยายวงกว้างมากขึ้น

อีกปัจจัยกระตุ้นสำคัญที่ทำให้การพนันฟุตบอลขยายตัวอย่างมากคือ พัฒนาการในการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ทำให้สามารถรับภาพหรือส่งภาพและเสียงจากซีกโลกหนึ่งมาอีกซีกโลกหนึ่งได้ภายในเสี้ยววินาที ให้ความนิยมในการรับชมฟุตบอลต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น และได้บรรณาการเชียร์ผู้แข่งขันมากขึ้นเป็นทวีคูณ เพราะเป็นการชมในเวลาเดียวกับการแข่งขัน จึงยังไม่ทราบผลแพ้ชนะ ต่อมาการเกิดเคเบิลทีวีและหนังสือพิมพ์กีฬารายวัน ได้หนุนเสริมให้คนไทยสามารถเกาะติดการแข่งขันฟุตบอลสากลได้อย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น นอกจากนี้ “อุปกรณ์สื่อสารไฮเทค” อาทิ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต เป็นปัจจัยสนับสนุนการเติบโตของ

อุตสาหกรรมฟุตบอลได้อย่างมาก เพราะทำให้เกิดช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างเจ้ามือและผู้เล่น รวมถึงการตั้ง “บ่อนพนัน” และโอนเงินได้อย่างรวดเร็วและคล่องตัวอย่างยิ่ง¹¹

สถานการณ์ในปัจจุบัน การเล่นพนันฟุตบอลมีการเปิดให้พนันได้ในทุกลีก (League) ที่มีการแข่งขันทั่วโลก ทั้งอังกฤษ อิตาลี เยอรมนี ฝรั่งเศส สเปน สก๊อตแลนด์ เนเธอร์แลนด์ บราซิล รัสเซีย ฯลฯ อัตราต่อรองในการพนันมีให้นักพนันเลือกเล่นกันทุกวัน และในหลากหลายช่องทางจากเดิมที่หาได้จากหนังสือพิมพ์ ปัจจุบันได้แพร่หลายไปยังทีวีดาวเทียมและเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ทั้งนี้รูปแบบการเล่นพนันฟุตบอลในอดีตเน้นแทงเดิมพันผ่านโต๊ะพนันฟุตบอล ซึ่งมีเด็กเดินโฉบเพื่อป้องกันเจ้ามือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเพื่อให้สามารถเข้าถึงเยาวชนรวมทั้งกลุ่มคนที่เล่นการพนันฟุตบอลได้ทั่วถึงมากที่สุด ซึ่งสถานที่ของโต๊ะพนันฟุตบอลมักตั้งอยู่ในแหล่งอบายมุขหรือบริเวณใกล้ๆ สถานศึกษา เพื่อให้สะดวกกับกลุ่มเยาวชนที่กำลังอยู่ในช่วงวัยเรียน

สำหรับการพนันฟุตบอลในปัจจุบันมีช่องทางที่สามารถเล่นได้มากขึ้น แนวโน้มรูปแบบของการเล่นพนันฟุตบอลได้เปลี่ยนแปลงไปจากการเล่นผ่านโต๊ะพนันฟุตบอลในช่วงที่มีฟุตบอลรายการสำคัญ เช่น ฟุตบอลโลก ฟุตบอลชิงแชมป์ระดับทวีป หรือฟุตบอลลีกในยุโรปที่ได้รับความนิยมจากคนไทย (อังกฤษ อิตาลี สเปน เป็นต้น) มาเป็น “เล่นทุกลีก เล่นทุกวัน ง่ายแค่มีคลิก”

๒. ช่องโหว่ทางกฎหมาย

ปัจจุบันกฎหมายที่ใช้ควบคุมการพนันในสังคมไทยคือ พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๑๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทลงโทษการทนายผลพนันฟุตบอล ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินสองปี ปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติการเปิดโต๊ะพนันฟุตบอลได้แปรเปลี่ยนพื้นที่ไปสู่ระบบออนไลน์ที่ยากต่อการควบคุมตรวจสอบ เพราะไม่มีหลักฐานการกระทำผิดเช่นโฉบฟุตบอลดังในอดีต

๓. สภาพแวดล้อม

ซึ่งสรุปได้ดังนี้¹²

¹¹ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สังคมไทยในวาระการพนันฟุตบอล. สืบค้นจาก <http://www.grad.chula.ac.th/download/e-articles/thai-soccer.pdf>

¹² ส่วนหนึ่งจาก พิภพ ชติฤกษ์. ปัจจัยที่มีผลต่อการเล่นการพนันฟุตบอลในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต (อาชีวศึกษา) ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๔๓.

๓.๑ ครอบครัวไม่มีเวลาเอาใจใส่ เนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจ ส่งผลให้เด็กเกิดปมด้อยและก้าวเข้าสู่วงจรการพนัน โดยคิดว่าการพนันจะทำให้มีเงิน

๓.๒ ครอบครัวเล่นการพนัน หรือมีประสบการณ์ร่วมเล่นการพนันตามพ่อแม่จนติดการพนัน ปัจจัยที่เป็นแรงเสริมอาจมาจากการที่พ่อแม่ได้เงินจากการเล่นพนันแล้วให้รางวัลแก่ลูก ลูกจึงเกิดการเรียนรู้และมีทัศนคติที่ดีกับการเล่นพนัน โดยเริ่มจากการเล่นและติดพนันอื่นมาก่อนมาติดการพนันฟุตบอล

๓.๓ อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีแหล่งพนัน ได้แก่ โต๊ะสนุกๆ ตู้ม้า ซึ่งตู้ม้าเป็นการพนันอย่างแรกที่ทำให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้เข้าสู่วงจรการติดพนัน เพราะเล่นง่ายได้เงินเร็ว ต่อมาจึงลองเล่นพนันรูปแบบอื่น ๆ เช่น การพนันฟุตบอล

๓.๔ ความชื่นชอบฟุตบอล คนกลุ่มนี้ติดการพนันฟุตบอล เนื่องจากต้องการความท้าทายและอยากเสี่ยงได้ทั้งเชียร์และลุ้นทีมที่ตนชื่นชอบ เมื่อทีมนั้นชนะก็ยิ่งสนุก ถ้ามีกลุ่มเพื่อนสนิทเป็นผู้ติดการเล่นการพนันฟุตบอล ยิ่งทำให้มีโอกาสเสี่ยงสูงที่จะเล่นการพนันฟุตบอล

๓.๕ การชี้แนะของสื่อสารมวลชนบาง ตั้งแต่คอลัมน์สดในหนังสือพิมพ์ ผู้วิเคราะห์และพากย์กีฬาทางสถานีวิทยุ ผู้ดำเนินรายการวิเคราะห์การแข่งขันในสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม หรือเนื้อหาข่าวทั่วไปในหนังสือพิมพ์หัวกีฬา โดยรูปแบบการนำเสนอของสื่อประเภทนี้เน้นการบอกรายละเอียดอัตราต่อรองของบริษัทรับพนันถูกกฎหมายในต่างประเทศ และการวิเคราะห์ที่เร้าอารมณ์ผู้อ่านหรือผู้ฟังจนคล้อยตามกับบทวิเคราะห์ที่เสมือนชี้ชวนให้เข้าไปเล่นการพนันฟุตบอล

รูปแบบการพนันฟุตบอลในสังคมไทยในปัจจุบัน

การเล่นผ่านเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต เป็นที่นิยมอย่างมากในกลุ่มเยาวชน เพราะสามารถหลีกเลี่ยงการควบคุมดูแลจากผู้ปกครอง เพียงผู้เล่นสมัครผ่านระบบออนไลน์เพื่อรับรหัสผ่าน โดยผู้เล่นการพนันแต่ละคนจะมีเลขที่บัญชีที่สามารถสมัครได้โดยทั่วไปในธนาคารพาณิชย์ จากนั้นจะมีการฝากเงินไว้ในบัญชีของตน และเมื่อต้องการแทงพนันฟุตบอลออนไลน์ จึงใช้บัญชีดังกล่าวในการหักเงินในกรณีที่เสียพนัน หรือรับเงินโอนเข้าบัญชีกรณีแทงถูก ประกอบกับมีเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลและรายงานผลการแข่งขันสดแบบทุกลีก ทุกคู่ทั่วโลก สื่อสารมวลชนทั้งประเภทหนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมรายงานอัตราต่อรองครบทุกลีก พร้อมบทวิเคราะห์ซึ่ง

สามารถติดตามได้ในช่องทางที่หลากหลาย ส่งผลให้กลุ่มคนที่เล่นการพนันฟุตบอลมีช่องทางในการตามผลการแข่งขันได้มากขึ้น ทำให้การเล่นพนันฟุตบอลแพร่ขยายมากขึ้น

โดยภาพรวมจะเห็นได้ว่ากลุ่มเยาวชนเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะเริ่มต้นเข้ามาติดการเล่นพนันฟุตบอลได้มากที่สุด ซึ่งในระยะยาวกลุ่มคนเหล่านี้จะกลายเป็นคนที่ติดการเล่นพนันฟุตบอลต่อไปเรื่อยๆ และเนื่องจากการพนันชนิดนี้ผู้เล่นมักมีอายุเฉลี่ยน้อยกว่าการพนันชนิดประเภทอื่น¹³ การจัดทำทลงโทษและสร้างมาตรการควบคุมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงควรเข้มข้นมากกว่าในอดีต

ผลกระทบของการพนัน

๑. ผลกระทบของการพนันต่อเด็กและเยาวชน

๑.๑ ต้นตอสู้อบายมุขอื่น

จากการวิจัยเกี่ยวกับ Epigenetic and gambling addiction ที่ศึกษาพัฒนาการทางสมองของกลุ่มเยาวชน Under Age พบว่าการพนันเป็นต้นตอให้เยาวชนมีโอกาสเข้าสู่อบายมุขอื่น ดังนี้

- การพนันมีส่วนทำให้เด็กมีโอกาสติดเหล้า ๕ เท่า
- การพนันมีส่วนนำไปสู่การติดยาเสพติด ๖ เท่า
- การพนันมีส่วนนำไปสู่การนำไปสู่ความรุนแรงและการใช้อาวุธ ๖ เท่า
- การพนันมีส่วนนำไปสู่การสูบบุหรี่ ๓-๑๐ เท่า
- การพนันมีส่วนทำให้มีภาวะซึมเศร้า ๔ เท่า และทำให้มีโอกาสฆ่าตัวตายสูงขึ้น
- การพนันทำให้ทักษะในการใช้ชีวิตลดลง
- การพนันนำไปสู่การเป็นหนี้และการก่ออาชญากรรม

ข้อมูลของศูนย์วิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ปี ๒๕๕๓ ซึ่งให้เห็นลักษณะการทำสิ่งไม่เหมาะสมของเยาวชนที่ติดพนัน โดย ๖๑% ปล้นชิงทรัพย์หรือล่อลวงเงินจากคนใกล้ชิด ๑๒% ทำร้ายร่างกายคนใกล้ชิด ๙% ขायทรัพย์สินใช้หนี้พนัน ๗% ขायบริการทางเพศ ๖% พยายามฆ่าตัวตาย และ ๕% ค้ายาเสพติด

13 ผาสุก พงษ์ไพจิตรและคณะ. อุตสาหกรรมการพนัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ silkworm. 2543

และสิ่งผิดกฎหมาย¹⁴ นอกจากนี้จากการศึกษาสถานการณ์และการป้องกันการลักลอบเล่นการพนันฟุตบอลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยกองวิจัยและพัฒนา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในปี ๒๕๕๓ พบว่า นักเรียน ม.๑-ม.๖ ที่เล่นพนันฟุตบอลใช้เงินสำหรับใช้จ่ายในชีวิตประจำวันไปพนันบอล แต่หากไม่มีเงิน นักเรียนร้อยละ ๗.๕ จะกู้เงินนอกระบบเพื่อใช้เล่นพนันฟุตบอล และแม้รู้ว่าการพนันฟุตบอลเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ผู้เล่นพนันร้อยละ ๒๔.๒ ไม่กังวลที่จะถูกจับดำเนินคดี และพบว่าเยาวชนในเขตกรุงเทพฯ ร้อยละ ๑.๙ จะเลือกใช้วิธีผิด ๆ เช่น ขायบริการหรือให้คนรักขายบริการเพื่อหาเงินมาใช้หนี้ และร้อยละ ๑.๓ จะทำเรื่องผิดกฎหมายทั้งการขโมยหรือการค้ายาเสพติดเพื่อหาเงินมาใช้หนี้¹⁵

๑.๒ ผลกระทบต่อร่างกาย

พฤติกรรมติดเกมและการพนัน ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เช่น ทำให้ขาดการออกกำลังกาย นอกจากนี้ยังก่อปัญหาอื่นๆ แก่ร่างกาย เช่น ปวดหลัง ปวดคอ แสบตา ตาพร่ามัว ไม่มีสมาธิเรียนหนังสือ หงุดหงิดง่าย

๑.๓ ผลกระทบต่อสมอง (สมองเสียหายถาวร)

องค์การอนามัยโลกกำหนดให้พฤติกรรมติดการพนันเป็นความผิดปกติทางจิตชนิดหนึ่ง เรียกว่า Pathological Gambling หรือ โรคติดพนัน อาการคือ แม้ผู้เล่นการพนันจะมีความทุกข์จากการเล่นพนัน แต่ก็หยุดไม่ได้ ยังคงต้องเล่นต่อไป

การพนันส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของสมองของเด็กและเยาวชน งานวิจัยด้านการแพทย์ระบุชัดเจนว่า การพนันสามารถทำลายพัฒนาการของสมองของเด็กและเยาวชนได้อย่างถาวร จากงานวิจัยเรื่อง *ความสัมพันธ์ระหว่างการพนันและการทำงานของสมอง*¹⁶ ซึ่งเป็นการทบทวนวิชาการเกี่ยวกับผลกระทบระยะยาวของการพนัน ระบุชัดเจนว่าสมองของเด็กและวัยรุ่นหากถูกกระตุ้นด้วยการพนันรูปแบบต่างๆ สมองส่วน striatum ซึ่งเปรียบเสมือนคันเร่งจะถูกใช้งานบ่อย เปรียบได้เหมือนเป็นการฝึกฝนตั้งแต่อายุน้อย ทำให้สมองส่วนนี้มีความว่องไวในการทำงานมากขึ้น จนเป็นไปได้ว่าสมองส่วนหน้า (PFC) ซึ่งเปรียบเสมือนเบรก ซึ่งพัฒนาช้ากว่าคันเร่งโดยธรรมชาติของช่วงวัยอยู่แล้ว ไม่สามารถพัฒนาแข่งขันกับสมองส่วนคันเร่งได้ อาจมีผลให้เด็กหรือวัยรุ่นเติบโตเป็น

¹⁴ สุราลิณี ทองลิ้ม. (๒๕๕๔) ทำไมต้องป้องกันเยาวชนจากการพนัน.

¹⁵ ศูนย์วิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. พฤติกรรมและทัศนคติต่อการพนันฟุตบอลโลกปี ๒๕๕๓ : กรณีศึกษาประชาชนอายุ ๑๒-๖๐ ปี ในเขต กทม. และหัวเมืองใหญ่

¹⁶ พรจิรา ปรีวัชรากุล. (๒๕๕๖) *ความสัมพันธ์ระหว่างการพนันและการทำงานของสมอง*.

ผู้ใหญ่ที่ขาดวุฒิภาวะอย่างถาวร และถ้ายังได้มีโอกาส “ลุ้นผล” บ่อย ๆ และมี “อารมณ์” ร่วมบ่อย ๆ ก็มีโอกาสดูดพนันมากขึ้นเท่านั้น

จากสถานการณ์และผลกระทบของพนันฟุตบอล หากสังคมยังปล่อยให้การพนันคือปลาน้ำเน่า ผลกระทบไม่ได้เกิดกับเด็กเยาวชนที่เล่นพนันเท่านั้น แต่ยังกระทบคนในครอบครัวและความมั่นคงของสังคมในวงกว้างด้วย เพราะมีข้อมูลยืนยันชัดเจนว่า คนที่ติดพนัน ๑ คนจะสร้างผลกระทบให้กับคนในครอบครัวถึง ๘ คน ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้วมีมาตรการกำกับดูแลการพนันอย่างชัดเจนภายใต้วัตถุประสงค์สำคัญ ๓ ประการคือ เพื่อสร้างหลักประกันว่าการพนันจะไม่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ผู้ที่เข้าไปเล่นการพนันจะได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม และสุดท้ายซึ่งสำคัญที่สุด เด็กและผู้ด้อยโอกาสต้องได้รับการคุ้มครองมิให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกาพนัน¹⁷

๓. บทบาทของหน่วยงานต่าง ๆ ตามกฎหมายปัจจุบัน

จากการทบทวนกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีกฎหมายที่ระบุถึงอำนาจในการจัดการการพนัน ดังนี้

๓.๑ การกำหนดมาตรการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ไม่ให้เกี่ยวข้องกับการพนัน ซึ่งมีการระบุถึงการห้ามเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีเล่นการพนันในพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ.๒๕๓๘ การคุ้มครองเด็กที่อายุต่ำกว่า ๑๘ ปีไม่ให้เล่นการพนันและเข้าถึงพื้นที่ที่จัดให้มีการพนันตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

๓.๒ มาตรการเกี่ยวกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ได้แก่ มาตรการการกำกับดูแลผู้ได้รับใบอนุญาตให้บริการโครงข่ายอินเทอร์เน็ต ให้ดูแลผู้ใช้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปใช้โดยมิชอบ ทำลายศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๔๓ และพระราชบัญญัติประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๔๔

๓.๓ การห้ามโฆษณาประชาสัมพันธ์ เชิญชวนคนเล่นพนัน ตาม พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ. ๒๕๓๘ และ การกำกับดูแลมิให้มีการออกรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือมีผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และการกำกับดูแลการเผยแพร่สิ่งพิมพ์ ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน ตาม พ.ร.บ.จัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

¹⁷ มาสุก พงษ์ไพจิตร,สังสิศ วิริยะรังสรรค์,นวลน้อย ตริรัตน์,กนกศักดิ์ แก้วเทพ. (๒๕๔๒) อุดสาหกรรมกาพนัน ไทย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และมาเลเซีย. หน้า ๒๓

๓.๔ การปราบปรามการจัดให้มีกิจกรรมการพนันที่ผิดกฎหมาย และการพนันออนไลน์ ซึ่งมีเป็นบทบาทของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และในปัจจุบัน กรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ได้มีการดำเนินการติดตามจับกุมการพนันออนไลน์

๓.๕ การยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการพนันผิดกฎหมาย สำนักงาน ป.ป.ช.มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการกับเจ้ามือพนันออนไลน์ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่มีข้อติดขัดในทางกฎหมายและการสืบสวนสอบสวนเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการพนันผิดกฎหมาย

๔. สภาพปัญหาต่อการจัดการการพนันของประเทศไทย

๔.๑ ปัญหาการประสานงานระหว่างหน่วยงานในเรื่องการพนัน พบว่าหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ตาม พ.ร.บ. การพนัน พ.ศ.๒๕๓๘ คือ กระทรวงมหาดไทยในฐานะหน่วยงานรักษาการตามกฎหมาย ยังมิได้ทำงานเชิงรุกเพื่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาผลกระทบจากธุรกิจพนันผิดกฎหมาย รวมถึงกรณีพนันออนไลน์

๔.๒ ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาของกฎหมายที่ล้าสมัย เนื่องจาก พ.ร.บ. การพนัน พ.ศ.๒๕๓๘ มีเนื้อหาและบทลงโทษที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์การพนันในปัจจุบัน เช่น ปัญหาการปรับใช้ฐานความผิดกับบทลงโทษที่เหมาะสมระหว่างผู้จัดให้เล่น และผู้เล่น บทลงโทษที่ล้าสมัยอัตราการลงโทษที่ต่ำมากย้อนหลังไปกว่า ๘๐ ปี จึงไม่เหมาะสมกับสภาพปัญหาในปัจจุบัน และไม่มียุติวิธีที่คุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการเล่นพนันที่เข้มข้นเป็นการเฉพาะ

๔.๓ ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย การไม่มีกลไกการเฝ้าระวัง ตรวจสอบการพนันที่ผิดกฎหมาย ขาดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของภูมิตำการประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรอื่น โดยเฉพาะการทำงานกับภาคประชาชน

๔.๔ ปัญหาการตีความและการปรับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๕๐ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของพนันออนไลน์ โดยเฉพาะความสับสนถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติเพื่อป้องกันและปราบปรามการพนันออนไลน์

๔.๕ ปัญหาในการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ร่าง พ.ร.บ.การพนัน พ.ศ. ซึ่งรัฐบาลชุดนี้มิได้รับหลักการในช่วงมหายุทธภัยปี ๒๕๕๔ และกำลังอยู่ในการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ไม่มีบทบัญญัติที่เป็นมาตรการคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่แตกต่างจาก พ.ร.บ.การพนัน ๒๕๓๘ แต่อย่างใด อาทิ ไม่มีบทบัญญัติที่ห้ามการโฆษณา การเชิญชวน หรือการส่งเสริมการเล่นพนันหรือธุรกิจพนันที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็ก เยาวชน หรือ

บุคคลทั่วไป ซึ่งในกฎหมายการพนันในหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วจะให้ความสำคัญในเรื่องนี้ มีการบัญญัติห้ามไว้อย่างชัดเจน และมีบทลงโทษที่ค่อนข้างรุนแรง

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการแก้ปัญหาพนันฟุตบอล

๑. ข้อเสนอต่อหน่วยงานภาครัฐ

๑.๑ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันอย่างเป็นระบบ ได้แก่ พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. ๒๔๗๘ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยมีการระบุถึงการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันอย่างชัดเจน

๑.๒ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและการกีฬาแห่งประเทศไทย ผลักดันให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. และกำหนดบทลงโทษแก่นักกีฬา และบุคลากรในวงการกีฬาฟุตบอล (ผู้ฝึกสอน เจ้าของสโมสร ผู้บริหารสโมสร/องค์กรกีฬา ฯลฯ) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพนันฟุตบอลไว้อย่างชัดเจน

๑.๓ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ควรจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเฝ้าระวังและชี้เบาะแสการกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับการพนันฟุตบอลบนเว็บไซต์ให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ และควรประสานกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่ออายัดบัญชีธนาคารที่เปิดใช้สำหรับการโอนเงินในการเล่นพนันฟุตบอลออนไลน์ และแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ครอบคลุมถึงการกระทำที่มีลักษณะตั้งแต่ชั่ววินาที ส่งเสริมให้เกิดการเล่นการพนันฟุตบอลออนไลน์ และการเล่นการพนันประเภทอื่นๆด้วย

๑.๔ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยกองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี และกองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดกับบริษัทเอกชนด้านสื่อสารมวลชน ทั้งประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุโทรทัศน์ และสื่อบนอินเทอร์เน็ต

๑.๕ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ควรจัดตั้งคณะทำงานเพื่อกำกับดูแล และตรวจสอบสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ และสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ที่มีการนำเสนอรายการกีฬาที่มีลักษณะล่อแหลมต่อการส่งเสริม และชี้ชวนให้เกิดการเล่นการพนันฟุตบอล และควรเร่งกำหนดบทลงโทษเฉพาะสำหรับผู้รับสัมปทานของภาครัฐที่ปล่อยปะละเลยให้มีการนำเสนอรายการในลักษณะดังกล่าวตั้งแต่การลงโทษสถานเบาไปจนถึงการยกเลิกสัมปทานและดำเนินคดีตามกฎหมาย

๑.๖ กระทรวงศึกษาธิการ ควรบรรจุหัวข้อ "ผลกระทบและบทเรียนจากปัญหาการพนัน" เข้าไปในหลักสูตรตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและสร้างความตระหนักถึงผลกระทบที่จะได้รับจากการเล่นการพนันประเภทต่างๆ

๑.๗ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ควรรณรงค์ เปิดพื้นที่สาธารณะ เพื่อสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการให้ความรู้ด้านการดูฟุตบอลอย่างสร้างสรรค์ ก้าวข้ามการพนันตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน สถานศึกษาจนถึงสถานที่ทำงาน

๒. ข้อเสนอต่อหน่วยงานด้านกีฬา

๒.๑ สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และ บริษัท ไทย พรีเมียร์ ลีก จำกัด ในฐานะผู้จัดการแข่งขันฟุตบอลลีกอาชีพของไทย กำหนดเป็นนโยบายให้การแข่งขันฟุตบอลไทย พรีเมียร์ลีก และการแข่งขันรายการอื่นๆ ที่จัดโดยสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ดังนี้ ๒.๑.๑ ต้องไม่มีผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์หรือสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเล่นการพนัน หรือในลักษณะการบอกราคาต่อรอง การวิเคราะห์การแข่งขันที่มีลักษณะส่งเสริมให้เล่นการพนันเข้ามาอยู่ในบริเวณรอบสนามฟุตบอลโดยเด็ดขาด

๒.๒ กำหนดนโยบายให้ทุกสโมสรที่ได้รับเงินสนับสนุนประจำปีจากการกีฬาแห่งประเทศไทยรณรงค์ให้สโมสรของตนเป็น "สนามบอลสีขาว" ที่ปลอดการพนันและอบายมุขอื่น เช่น เหล้า บุหรี่ เป็นตัวชี้วัดของแต่ละสโมสรเพื่อที่จะสามารถรับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐในปีต่อไป เป็นต้น

๒.๓ ผลักดันให้เกิดการรณรงค์ตัวอย่างที่ดีของการเล่นกีฬาฟุตบอล (ลักษณะนักกีฬาเยาวชนดีเด่น นักกีฬาฟุตบอลขวัญใจท้องถิ่น) เพื่อให้ความรู้ถึงประโยชน์ของการเล่นและดูกีฬาฟุตบอล โดยบูรณาการเครือข่ายร่วมกันของสโมสรกีฬาฟุตบอลซึ่งปัจจุบันมีอยู่ทั่วประเทศกับองค์กรการศึกษาในแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้สามารถเข้าถึงเยาวชนได้อย่างทั่วถึง

๓. ข้อเสนอต่อสื่อมวลชน

๓.๑ สมาคมผู้สื่อข่าวกีฬา สมาคมผู้สื่อข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย และองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน ควรดำเนินงาน ดังนี้

๓.๑.๑ ต้องเข้มงวดกับจริยธรรมของการรายงานข่าวกีฬาเพื่อไม่ให้มีเนื้อหาข่าวที่เป็นการส่งเสริมการเล่นการพนันฟุตบอล เช่น การบอกราคาต่อรอง การวิเคราะห์ผลการแข่งขันที่มีลักษณะส่งเสริมให้เกิดการพนัน

๓.๑.๒ กำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับผู้ซื้อหนังสือพิมพ์กีฬาที่มีอัตราต่อรองการพนันฟุตบอลหรือการพนันกีฬาประเภทอื่นๆ แทรกอยู่ในเนื้อหาข่าวในหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น

๓.๑.๓ มีมาตรการลงโทษต่อสื่อมวลชนที่ละเมิดจรรยาบรรณดังกล่าว

๔. ข้อเสนอต่อภาควิชาการและภาคประชาสังคม

๔.๑ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพและภาคีเครือข่ายต่อต้านการพนัน ส่งเสริมให้เกิด “เครือข่ายเฝ้าระวังทางสังคมเกาะติดปัญหาการพนันฟุตบอล” ที่ประกอบด้วยองค์กร หน่วยงาน เครือข่ายภาคเอกชนและประชาสังคม เพื่อคอยช่วยตรวจสอบและสนับสนุนข้อมูลให้กับการทำงานของภาครัฐ อีกทั้งเพื่อเฝ้าระวังภาคเอกชนที่พยายามใช้ความนิยมในกีฬาฟุตบอลเพื่อหาประโยชน์และชี้นำ ส่งเสริมให้เกิดการเล่นการพนันฟุตบอลในสังคมไทย

๔.๒ สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จัดโปรแกรมที่สนับสนุนทุนการศึกษาริวิจัยด้านนโยบายการจัดการปัญหาการพนันฟุตบอลของแต่ละประเทศ รวมทั้งรูปแบบและโครงสร้างของปัญหาการพนันฟุตบอลในสังคมไทยทั้งในมิติเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา อาชญวิทยา เป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงปัญหา สถานการณ์และแนวทางในการจัดการปัญหาการพนันฟุตบอลของประเทศต่างๆ และสังเคราะห์เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในการจัดการปัญหาการพนันฟุตบอลในสังคมไทย

รายการอ้างอิง

ธนาคม พจนาพิทักษ์; วิโรจน์ ศรีหิรัญ. บทบาทและอิทธิพลของนักพากย์ฟุตบอลและคอลัมน์นิสต์ฟุตบอลที่มีต่อการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชน. โครงการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนสังคมปลอดภัย มวลนิสิตศรี-สฤษดิ์วงศ์, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, ๒๕๕๔.

ธีรรัตน์ พันทวี วงศ์ชนะอนเนก. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการพนันในเด็กและเยาวชนในประเทศไทย. มวลนิสิตศรี-สฤษดิ์วงศ์. ๒๕๕๖.

พรจิรา ปรีวัชรากุล. ความสัมพันธ์ระหว่างการพนันและการทำงานของสมองในเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: โครงการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนสังคมปลอดภัย มวลนิสิตศรี-สฤษดิ์วงศ์. ๒๕๕๖ .

ไพศาล ลีเมธิตย์. การศึกษาบทบาทของการจัดการปัญหาการพนันและผลกระทบทางสังคม. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนสังคมปลอดภัย. มวลนิสิตศรี-สฤษดิ์วงศ์. ๒๕๕๕.

ผาสุก พงษ์ไพจิตร,สังสิต วิริยะรังสรรค์,นवलน้อย ธีรรัตน์,กนกศักดิ์ แก้วเทพ. อุตสาหกรรมการพนัน ไทย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และมาเลเซีย. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. ๒๕๕๒

วรวิทย์ โอนพรัตน์วิบูล. กระบวนการตัดสินใจและอิทธิพลของสื่อบุคคลและสื่อมวลชนที่มีต่อการตัดสินใจเลิกเล่นการพนันฟุตบอลของกลุ่มผู้เล่นการพนันฟุตบอล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ สตรีพัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

สายชล ปัญญชิต. ฟุตบอลแฟนคลับในสังคมไทยสมัยใหม่: ศึกษากรณีสโมสรเมืองทองหนองจอก ยูไนเต็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

สุพร อภินันทเวช. เยาวชนกับการพนันในมุมมองของจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: โครงการจัดการความรู้เพื่อขับเคลื่อนสังคมปลอดภัย มวลนิสิตศรี-สฤษดิ์วงศ์. ๒๕๕๕ .

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.รายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชนประจำปี ๒๕๕๔.

ศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, พฤติกรรมและทัศนคติต่อการพนันฟุตบอลโลกปี ๒๕๕๓ : กรณีศึกษาประชาชนอายุ ๑๒-๖๐ ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและหัวเมืองใหญ่. ๒๕๕๓.

ร่าง กรอบยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสังคมและนโยบายสาธารณะเพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนัน

